

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

79

О П Р Е Д Е Л Е Н И Е

София, 21 септември 2010 г.

Конституционният съд в състав:

Председател: Евгени Танчев

Членове:	Емилия Друмева	Георги Петканов
	Димитър Токушев	Ванюшка Ангушева
	Благовест Пунев	Цанка Цанкова
	Пламен Киров	Стефка Стоева
	Красен Стойчев	Румен Ненков

при участието на секретар-протоколита Гургана Иванова разгледа в закрито заседание на 21 септември 2010 г. конституционно дело № 16 от 2010 г., докладвано от съдията Ванюшка Ангушева.

Производството е по чл. 149, ал. 1, т. 2 и т. 4 от Конституцията на Република България /Конституцията/.

Делото е образувано на 02.08.2010 г. под № 16/2010 г. и е за решаване относно допустимостта на искането, съгласно чл. 19, ал. 1 от Закона за Конституционния съд /ЗКС/.

Искането е направено от група народни представители /51 души/ на основание чл. 150, ал. 1 от Конституцията.

Конституционният съд е сезиран с искане за обявяване за противоконституционни и несъответстващи на международни договори § 8 /чл. 176, ал. 3 от Кодекса на труда – КТ/, § 11 /чл. 224, ал. 1 КТ/, § 20 /нов § 3е – в преходните разпоредби на КТ/, § 21 /чл. 59, ал. 5 от Закона за държавния служител – ЗДС/, § 21, т. 4 /чл. 61, ал. 2 ЗДС/ и § 21, т. 5 /нов § 8а в преходните и заключителните разпоредби на ЗДС/ от Закона за изменение и допълнение на Кодекса на труда /ЗИДКТ/, обн. ДВ, бр. 58/2010 г.

В мотивите на искането народните представители посочват, че § 20 /относно § 3е/ и § 21 /относно § 8а/ от ЗИДКТ, като предвиждат, че „неизползваният до 1 януари 2010 г. платен годишен отпуск за предходни календарни години може да се ползва само до 31 декември 2011 г.” дават възможност за отнемане на придобито право, което по същество е санкция за работника или служителя без да е виновен. Твърди се в искането, че това са санкционни норми с обратно действие, което е недопустимо.

В искането се обосновава характерът на конституционното право на отпуск като основно право и основно социално право в една социална държава, каквато е България, предвидено в Преамбюла на Конституцията. Твърди се, че атакуваните правни норми, посочени по-горе, противоречат на неотменимостта на основните права /чл. 57, ал. 1 от Конституцията/, като противоречието е пряко. Временно е допустимо ограничаване на отделни права на гражданите само в случаите на чл. 57, ал. 3 от Конституцията.

Искателите намират, че е налице противоречие с чл. 48, ал. 5, където в Конституцията е определено правото на отпуск като основно право и с чл. 4, ал. 1 от Конституцията, тъй като не са спазени принципите за правова държава.

В искането се обосновава несъответствие с общопризнатите норми на международното право и международните договори, по които България е страна на § 20, т. 2 и § 21, т. 5 от ЗИДКТ. Посочват се Директива 2003/88/ЕО на Европейския парламент и на Съвета, относно някои аспекти на организацията на работното време, Хартата на основните права на Европейския съюз, Европейската социална харта /ревизирана/, Международния пакт за икономически, социални и културни права, Всеобщата декларация за правата на човека. Тези международни договори, ратифицирани от България, според искателите, по силата на чл. 5, ал. 4 от Конституцията са част от вътрешното право на страната. Те имат предимство пред тези норми на вътрешното законодателство, които им противоречат. Посочените международни договори съдържат регламентация на правото на отпуск. Твърди се, че разпоредбите на § 20 /§3е/ и § 21 /8а/ накърняват общочовешки ценности, част от „международното социално право” и конкретно чл. 7 от Международния пакт за икономически, социални и културни права, чл. 2, 3 и 6 от Конвенция № 52 на МОТ и чл. 2, § 3 от Европейската социална харта.

В искането се посочва, че с атакуваните текстове от ЗИДКТ се отнема и правото на обезщетение за неползван платен годишен отпуск при прекратяване на трудово или служебно правоотношение.

Народните представители правят искане за обявяване за противоконституционни § 8 /чл. 176, ал. 3 КТ/, § 11 /чл. 224, ал. 1 КТ/, § 21 /чл. 59, ал. 5 ЗДС/, § 21 /чл. 61, ал. 2 ЗДС/ на ЗИДКТ, с които се въвежда непознато досега правило за погасяване на платения годишен отпуск след изтичане на две години, както и погасяване на правото на обезщетение за неползван платен годишен отпуск при прекратяване на трудовото или служебно правоотношение. Обръща се внимание на това, че правото на отпуск е свързано с конституционното право на труд /чл. 16 и чл. 48, ал. 1 Конституцията/ и това право не може да бъде погасявано по давност, още повече че основните права са неотменими /чл. 57, ал. 1 Конституцията/.

Погасяването по давност на тези права е скрита форма на отмяна. Затова искателите намират, че правните норми, предвиждащи погасяване по давност на правото на отпуск или на обезщетението за неползван платен годишен отпуск противоречат на чл. 4, ал. 1; чл. 48, ал. 5; чл. 57, ал. 1 от Конституцията и принципите на социалната държава.

В искането се твърди, че текстовете от ЗИДКТ, предвиждащи погасителна давност за правото на платен годишен отпуск или обезщетение за неползван платен годишен отпуск при прекратяване на трудово или служебно правоотношение са в несъответствие с международните договори, по които България е страна. Никъде не се предвижда това основно право да може да се погасява. И това произтича от естеството на правото. Могат да се погасяват вземания, задължения, а не основни права.

Искането е направено в писмена форма и по съдържание съответства на изискванията на чл. 17, ал. 1 от ЗКС.

Съдът не се е произнасял с определение или решение по предмета на искането, поради което не е налице процесуална пречка за произнасяне.

Искането на група народни представители за установяване на противоконституционни и несъответстващи на международните договори на чл. 176, ал. 3 КТ/ §8 от ЗИДКТ/, чл. 224, ал. 1 КТ /§ 11 от ЗИДКТ/, §3е в преходните разпоредби на КТ/ § 20, т. 2 ЗИДКТ/, чл. 59, ал. 5 ЗДС /§ 21, т. 3 ЗИДКТ/, чл. 61, ал. 2 ЗДС /§ 21, т. 4 ЗИДКТ/, § 8а в преходните и заключителни разпоредби на ЗДС /§ 21, т. 5 ЗИДКТ/ е в компетентността на Конституционния съд.

Съдът констатира, че искането на групата народни представители в една част е идентично, а в друга се отнася до въпроси пряко свързани с идентичния предмет с искането на президента по к.д. № 15/2010, поради което следва настоящото по-късно образувано дело № 16/2010 да бъде присъединено към к.д. № 15/2010 г. за съвместно разглеждане.

Съобразно с предмета на делото следва да бъдат конституирани като заинтересовани страни, Народното събрание, Министерският съвет, министърът на труда и социалната политика, Върховният касационен съд, Върховният административен съд, омбудсманът на Република България, Конфедерацията на независимите синдикати в България, Конфедерацията на труда „Подкрепа“, Синдикатът на служителите в МВР, Синдикатът на служителите в Министерство на отбраната, Българската търговско промишлена палата, Българската стопанска камара, Конфедерацията на работодателите и индустриалците в България, Асоциацията на индустриалния капитал в България, Икономическият и социален съвет и Съюзът на юристите в България.

На основание чл. 149, ал. 1, т. 2 и т. 4 от Конституцията и чл. 19, ал. 1 ЗКС, Конституционният съд

О П Р Е Д Е Л И:

Допуска за разглеждане по същество искането на петдесет и един народни представители от 41-то Народно събрание за установяване на противоконституционност на чл. 176, ал. 3 от Кодекса на труда / § 8 от Закона за изменение и допълнение на Кодекса на труда – ЗИДКТ – обн. ДВ, бр. 58/2010 г./; чл. 224, ал. 1 КТ / § 11 ЗИДКТ/; § 3е КТ / § 20, т. 2 ЗИДКТ/; чл. 59, ал. 5 от Закона за държавния служител / § 21, т. 3 ЗИДКТ/; чл. 61, ал. 2 ЗДС / § 21, т. 4 ЗИДКТ/; § 8а ЗДС / § 21, т. 5 ЗИДКТ/, както и установяване на несъответствие на същите правни норми с Всеобщата декларация на правата на човека, чл. 7 от Международния пакт да икономически, социални и културни права, чл. 2, 3 и 6 от Конвенция № 52 на МОТ, чл. 2, § 3 от Европейската социална харта /ревизирана/, Хартата на основните права на Европейския съюз и Договора за функциониране на Европейския съюз във връзка с Директива 2003/88/ЕО на Европейския парламент и на Съвета.

Конституира като заинтересовани страни по делото Народното събрание, Министерския съвет, министъра на труда и социалната политика, Върховния касационен съд, Върховния административен съд, омбудсмана на Република България, Конфедерацията на независимите синдикати в България, Конфедерацията на труда „Подкрепа“, Синдиката на служителите в МВР, Синдиката на служителите в Министерство на отбраната, Българска търговско промишлена палата, Българска стопанска камара, Конфедерация на работодателите и индустриалците в България, Асоциация на индустриалния капитал в България, Икономическия и социален съвет и Съюза на юристите в България.

Присъединява к.д. № 16/2010 г. към к.д. № 15/2010 г. за съвместно разглеждане и решаване.

Преписи от определението и искането да се изпратят на заинтересованите страни, като им се предостави 20-дневен срок за представяне на писмени становища в Съда.

Председател: ~~Борис~~ Танчев

Членове: Емилия Дръмева

Георги Петканов

Димитър Токушев

Ванюшка Ангешева

Благовест Пуцев

Цанка Цанкова

Пламен Кидов

Стефка Стоева

Красен Стойчев

Румен Ненков